

La lluita contra el frau

Paradisos fiscals, ¿fins quan?

La falta de regulació financera és una de les causes de la crisi i dels seus efectes en les economies més febles

CARLOS
**Jiménez
Villarejo**

Sembla que la cimera de Washington va afrontar el problema dels paradisos fiscals, com a territoris que plantegen «riscos o activitats financers il·lícits» o per la seva falta de cooperació atès que no compleixen les normes internacionals sobre «secret bancari i transparència». Les mesures que, en el seu cas, s'acordin, el seu abast i la seva efectiva observança pel sistema financer, resulten indispensables per establir les bases de la solució de l'actual crisi.

El Banc d'Espanya, ja a la Memòria del 2004, de supervisió bancària, va voler cridar l'atenció sobre la presència de la banca als «establiments *offshore*». L'entitat, a més a més d'admetre els paradisos fiscals com un espai de l'activitat bancària, els reconeixia com un problema greu en la mesura que pot afectar els «possibles riscos de reputació» de les entitats per la seva actuació en aquests territoris, per la possibilitat d'operar sense presència o bé amb escassa presència física, pel secret bancari i els avantatges fiscals. Sobretot, perquè tenen com a principal finalitat –un secret conegut per tothom– la captació de fons de residents espanyols, generalment d'una gran fortuna, amagant-ne la identitat i amb importants avantatges fiscals; és a dir, contribuint al frau. Però el senyal d'alarma no va resultar gaire eficaç.

AMB DUES mostres n'hi ha prou. D'una banda, segons dades de la Securities Exchange Commission nord-americana, equivalent a la CNMV espanyola, el Grupo Santander, en l'exercici del 2007, tenia una forta presència –33 societats– en di-

versos paradisos fiscals, com són Jersey, l'illa de Man, Guernsey, les illes Caiman i les Bahames, amb un total de capital i reserves que rondava els 5.000 milions d'euros. A part de diverses societats radicades a Panamá, Luxemburg, Holanda i Suïssa. I, per altra banda, aquest any la Comissió Europea reconeixia les llacunes legals existents en les disposicions comunitàries que havien afavorit l'evasió fiscal d'adinerats ciutadans europeus, incloent-hi alguns espanyols, a través de Liechtenstein, i que havien burlat aquestes disposicions mitjançant la interposició d'entitats pantalla per eludir la seva identitat.

Però el problema no és en absolut nou. Més encara, és gravíssim davant d'una realitat econòmica que estimula el recurs a aquests espais d'impunitat. A Espanya hi ha un creixement cada vegada més gran de les persones físiques que guanyen més d'un milió d'euros a l'any, fins al punt que és un dels 10 països del món amb més milionaris. Passa el mateix amb l'increment de persones que guanyen a l'any més de 24 milions d'euros, que, segons fonts solvents (el Banc d'Inversions Merrill Lynch i la Consultora Cap Gemini), són 1.500, encara que segons l'Agència Tributària espanyola, només 65 declaren tenir aquest nivell de renda. Mentrestant, l'Agèn-

LEONARD BEARD

Segons fonts solvents, a Espanya 1.500 persones guanyen més de 24 milions d'euros a l'any. Només 65 declaren aquest nivell de renda

cia Tributària reconeix que el frau fiscal arriba al 10% del PIB i es concentra en els grups més poderosos de la població.

El 1998, l'OCDE va publicar un informe en què denunciava que els paradisos fiscals erosionen les bases imposibles d'altres països, limiten el benestar global i vulneren la confiança dels contribuents en la integritat i la justícia dels sistemes fiscals. Efectivament, està acreditat que la inversió espanyola en aquests territoris, entre els anys 1998 i 2000, constituïa el 3,4% de la inversió espanyola a l'exterior, és a dir, uns 1.219 milions d'euros.

I, davant l'enfonsament de la italiana Parmalat, el Parlament Europeu va aprovar el 2004 una resolució que, entre altres coses, planteja-

va «establir directrius sobre els centres territorials i altres paradisos financers opacs» i «considerar la conveniència de revisar les normes i els principis de l'OCDE sobre [...] la liberalització dels moviments de capital per reforçar la protecció dels inversors».

I DEUEN HAVER produït ben poc efecte els 10 tractats internacionals –anomenats Canvis de Nota– que el Govern espanyol va celebrar el 2005 amb uns altres paradisos fiscals per afavorir un intercanvi d'informació tributària d'abast molt limitat. Uns tractats certament sorprenents, donades les recomanacions del Banc d'Espanya, la valoració d'aquests territoris per l'Agència Tributària com a zones de «risca fiscal» i el fet que continuen considerats legalment com a sospitosos de donar via al frau fiscal internacional.

Mentrestant, a l'espera que es concretin els acords de Washington, la veritat és que els països membres de l'OCDE compleixen de forma generalitzada la recomanació 23 d'aquesta organització, que, fa molts anys, ja va exigir, per afrontar el blanqueig de capitals, assegurar «que les institucions financeres estiguin subjectes a una regulació i supervisió adequades». L'incompliment patent d'aquesta i d'altres disposicions, subordinades als principis més liberals de l'economia de mercat, es troben entre les causes de l'actual crisi i els seus desastrosos efectes en les economies més febles.

Els paradisos fiscals, doncs, subsisteixen com a expressió i baluard dels negocis ocults, dels diners bruts i d'un secretisme que impedeix saber si els fluxos econòmics que protegeixen procedeixen del tràfic de drogues, del tràfic de persones, del tràfic d'armes o de la fraudulenta evasió fiscal. ▬

President del Comitè d'Ètica de la Policia de Catalunya.